

БОРИС АПРИЛОВ

ДЕВЕТ МИЛИ НЕЖНОСТ

Дишането на морето повдигаше лодката и я допираше до корпуса на гемията. Тогава се раздвижваха мачтите и мъртвият кей оживяваше. В такъв момент се обаждаха въжетата. Аз чаках. Гореще спеше топло есенно небе. В омаслената вода мъчително поклащаха чашите си едри медузи. Бяха стари и гъбясали, изгубили прозрачността си.

Най-после той се зададе откъм селището. Стараеше се да върви спокойно, но веднага разбрах, че е пиян. Мина през палубата на гемията и влезе в лодката. Така минавахме, защото на кея нямаше място и се привързвахме към бордовете на по-големите съдове. Избягваше да ме гледа в очите. Не му се скарах. Нямах желание да слушам обясненията му. Предстоеше ни дълъг път. Обърнат с гръб към мен, той намести дамаджаната с прясна вода под брезента и каза:

- Една жена иска да я вземем.
- Каква жена?
- Не знам. Питай я.
- Ти обеща ли ѝ.

Не отговори. Беше много пиян, защото сега имахме много пари. Облото му черно лице светеше от младост, макар че бръснарят все пак бе успял да го пореже на две места.

- Къде отива? – запитах аз.
- В Бургас... Голяма работа, като направим една услуга. Ако я видиш...
- Върти манивелата!... Тръгваме!

Когато се отправих към мотора, зърнах жената. Тя тичаше леко към пристанището и след малко застана на кея, настрана от гемията, за да я видим: висока, бяла. Слънцето блестеше ярко в златната ѝ коса и в златните рамки на очилата ѝ.

- Другари!
- Махаше с ръка.

Погледнах ядосано помощника си, а после се обърнах към нея:

- Елате!
- Но как? Не мога.

Отново хвърлих поглед към барабата. Кога е успял да заспи? Излязох на кея. Поех лекото куфарче и след това хванах ръката ѝ. Беше гладка и чиста. От нейната чистота ми се зави свят. Докато я водех между въжетата и варелите, се запитах: какво ли може да си помисли за мен тази птица? И какво търси в малкото задънено селище по това време на годината?

– До утре няма превозно средство, а тази вечер трябва да хвана влака за София – каза тя. – Мислите ли, че е възможно?

- Ще стигнем рано – отвърнах аз.

Пуснах ръката ѝ, скочих от гемията в лодката и този път подадох двете си ръце нагоре. Жената ги стисна здраво и доверчиво се спусна при мен. Мисля, че при това прехвърляне косата ѝ погали лицето ми, но не съм чак толкоз сигурен.

- Бароне, върти!

Помощникът ми се изправи лениво и хвана манивелата. В това време аз освободих въжетата. Моторът заработи. Баронът се прозя няколко пъти, усмихна се на пасажерката и отново се изтегна край десния борд.

Пред нас се откри меко и гладко море. Напоследък имахме кротко ноемврийско време – незапомнено топло и светло. Рибните стада препускаха безумно във водите, Пътувахме на среден ход. Следата ни оставаше за дълго върху ламаринената повърхност на морето. Пасажерката съблече палтото си и се обърна към брега.

Наблюдаваше скалите и чугунените хълмове зад тях, забулени в омарата. Аз пък наблюдавах нея... И ако това е човешка кожа! Всеки сантиметър е шлайфан усърдно от природата – продължително, настойчиво, докато най-последно се е получило това чудо. Лицето ѝ беше продълговато и изработено, както трябва, чак до най-малката извивка на ухото. А колкото се касае до очилата, досещате се – има жени, родени да носят очила със златни рамки, които в крайна сметка се превръщат в рамка на красотата им.

Непознатата на бърза ръка ми представи един спектакъл – палене на цигара, – който изгледах с удоволствие, и всеки артист от този спектакъл игра блестящо ролята си, като се почне от ръцете и се свърши с десетте тънки пръста. Когато измъкнаха цигарата и я поднасяха към устните, когато щракаха запалката и я връщаха в чантата, ръцете наподобяваха зайчета. Просто не ми го побира главата как тази жена бе пожелала да се вози на такава мръсна лодка. Знаете какво представляват лодките през риболовния сезон. Навсякъде касони, бензинови туби, въжета и замърсени брезентови платна, по пейката и върху кубрика блестят люспи и се тъмнее засъхнала риба кръв.

Пипнах една летва и ударих задника на Барона. Той измъкна главата си като костенурка, но веднага разбра какво трябва да направи. Беше време да пуснем въдици. При Маслен нос имаше рибарски лодки. Макар и подранили, те се навъртаха там, за да не пропуснат първите ята. Прекарах лодката между тях. Рибарите забелязаха жената и се захилиха.

– Машаллаа! – провикна се някой. – Ще стигне и на двамата!

При подобни случаи човек трябва да се прави, че не е чул. Така сторих и аз. Извърнах глава. Тогавя видях, че на север хоризонтът губеше очертанията си. Както пригответе въдиците, Барона ме погледна бегло и посочи с глава нататък. Намалих хода. Барона пусна оловото в морето. Пасажерката се изненада:

– Ще ловим ли?

– Ще проверим късмета ви – отвърна Барона.

– Защо не слагате стръв?

– Паламудът лапа въдицата направо.

Те си разговаряха като стари приятели. Аз мълчах. Струваше ми се, че лодката е недоволна от забавения ход и че тръпне от нетърпение да полети през широкото светло море. Разтопен от щастие, Барона бърбеше охотно. Обясняваше ѝ всичко, свързано с лова на паламуда, за промените на времето в морето, за бързината, с която се движим, и защо моряците не казват километри, а мили. По едно време заговориха тихо и Барона ме погледна. От ясно по-ясно – одумваха ме...

Една риба се закачи. Отделих я от куката и я хвърлих в дъното на лодката. Парчето беше едро и бясно се запремята върху дъските. Стъклените зрънца на очите ѝ сякаш се стараеха да изхвъркнат от гнездата си. Трепетът на живота изпълваше тялото на хищника. Устата му беше затворена, но в хрилете все още имаше кислород. Най-последно паламудът се отпусна.

– Животинче – рече Барона и отново посочи на север.

Мъглата се приближаваше. Мозайката на морето се натроши. Появя хлад. Далеч пред мъглата като гигантски мравуняк пълпеше втората вълна на бриза.

– Ще кажеш ли нещо? – обърна се към мен барабата.

– Тръгваме! – отсякох аз.

Той започна да изтегля въдицата. Изчаквах търпеливо. Край нас излизаха нови лодки. На тях не им предстоеше път и можеха дълго да опитват късмета си.

Когато дадох пълен ход, мъглата вече настъпваше. Тя не беше много плътна. Слънцето я заливаше със светлина, правеше я лека, ефирна. Нищо обезпокоително. Време им беше на мъглите.

Жената извика тихо. Не можах да се сдържа и се засмях. Рибата отново затупа върху дъските. Устата ѝ се отваряше и затваряше. Животът напускаше тялото ѝ – изтичаше от всеки мускул, от всяка перка. Така умират рибите. Какво да се прави... Пасажерката ни бе изпълнена с уплаха и жал.

– Спокойно, другарко! – рече покровителствено Барона. – Ето, укроти се. Да не мислите, че е хвърлил топа!... Има да рита още...

– Стреснах се – отвърна тя.

– Не се стряскайте! Ще си загубите красотата.

Голям глупак е този мой помощник... А мъглата какво иска? Слънцето се скри зад преградата ѝ.

* * *

– Мълчи!

Барона млъкна и ме погледна учудено.

Нищо!

– Какво? – запита той.

– Не беше ли сирената на фара? – запитах неуверено аз.

– Сторило ти се е.

Тя седеше на пейката, наметната с палтото си. Беше спокойна. Все още не можех да разбера дали съжалява за проявеното лекомислие. Аз и Барона също замълчахме. Извън лодката виждахме само два метра вода, черна като блато, заобиколена от меката материя на мъглата. Вечерната тъмнина изобщо не се появи. Мъглата стана по-плътна и толкоз. Жената се сгуши в палтото си.

– Далеч ли сме от Бургас?

– На повече от девет мили.

– Къде се намираме?

– Около Созопол. Може би на пет метра от него, може би на две мили. Това няма значение.

– Защо?

– Не можем да се движим.

Тя обърна лицето си към мен:

– Докога?

– Докато не се вдигне мъглата.

– Кога ще се вдигне?

– Утре... Щом я напече слънцето.

– Наистина ли?

– Съжалявам – рекох аз. – Вие изтървахте влака.

Постепенно изчезна и последният метър видимост. Нощта падна и ни удави. Барона отиде при носа на лодката и също изчезна от погледа ни.

– Облечете се. Става студено.

Тя облече палтото си и пхна ръце в джобовете му. Вършеше всичко унесено, спокойно на вид, отдалечена от нас двамата, сякаш беше сама на лодката.

– Сега разбирам какво значи мъгла. – Като помълча, добави: – Наистина действа на нервите. За първи път ли ви се случва?

– Не.

– Често ли возите пътнички?

– Не.

– Струва ми се, че моето присъствие не ви се нрави.

Отворих кубрика и измъкнах големия брезент. Върнах се на кърмата и покрих мотора. Постарах се да го завия отвсякъде, да го предпазя от влагата. Барона мълчаливо мина зад гърба ми и започна да изпомпва насъбралата се през деня вода. Самоинициативата му ме учуди. Беше рядък ленивец.

– Като свършиш, затвори вратата на кабината – наредих му аз.

Той кимна и се прозя. Спеше му се. Днес целия ден му се спеше. Също както вчера. Както винаги. Върнах се на пейката.

– Страх ли ви е?

– Не.

– Много ли съжелявате?... Тази година не сме имали мъгли.

Жената вдигна яката си, а после покри коленете си с пешовете на палтото.

– Да запушим – предложих аз.

– Моите свършиха.

– Аз имам. Дори ако трябва да пушим цялата нощ.

Бялата ѝ ръка се насочи към кутията. Щракна запалката. Светлината озари лицето ѝ. То беше замислено.

Шуртенето на водата от помпата неочаквано млъкна. Барона отнесе одеялото си в кабината на мотора и се свря вътре. Чак сега разбрах усърдието му. Искаше да спи на сухо.

– Имам сушена риба – проговорих внезапно аз.

– Не съм гладна, но не мога да се откажа от такъв деликатес.

Никакъв деликатес не ѝ предлагам, а обикновена сушена риба, но непознатата се държеше много превзето. Освен това нямах нищо друго за ядене. Донесох една риба и раницата.

– Хлябът е черен.

– Прекрасно.

– Нарежете го. Аз ще се заема с рибата.

Запалих ветроупорната лампа. Поставих един касон между пейките и го застлах с вестник. Подадох и големия нож и хляба.

– Нямам тирбушон за бутилката.

– Вино?

– Коняк. Рибата пие само вино, но това е коняк.

– Зарежете традициите!... Сега сме в извънредно положение. Натиснете тапата със затворено ножче. Цял свят отваря така.

– Не помня къде съм забутал чашите.

– Вие сте луд!...

– Имам пластмасови чаши.

– Защо?... Слушайте, да не би да ви смущавам?

– Ами.

– Точно тъй се отваря... Пийте и дайте на мен.

Подадох ѝ бутилката.

Тя се засмя:

– Пия за тази чудна авантюра!

– Наздраве! – казах аз. – Навярно вашият мъж ще ви се кара...

– Да не говорим за тия, които са на сушата.

– Добре – казах аз и вдигнах бутилката.

* * *

Лежеше върху пейката, завита с одеялата. Бод главата ѝ бях поставил коженото яке. В тъмнината тя не разбра колко е замърсено. Буден бях само аз. Чудех се къде да легна. Най-удобното място беше подът на лодката. Но с какво да се завия? Съжалих за прекаленото си кавалерство. За мен не бе останало нито едно одеяло. Изтегнах се така, както бях по шуба. Временното загреване, което бях получил от коняка, се топеше. Все по-настойчиво чувствавах студа. Кабината трептеше от хъркането на Барона. Лодката висеше неподвижно в бездната, между небето и водата. Приличаше на гроб. Не можех да заспя. Студът ме будеше непрекъснато и все повече се страхувах да не платя скъпо за кавалерството си. Тогава се сетих за стария, сплескан на пита балтон, послан за сядане на кърмата. Примъкнах се и го взех. Щом се покрих с него, се успокоих. Сега топлината на тялото ми се задържаше под балтона. Свих се още повече и се унесох в сън.

Трябва да съм спал твърде леко. Лесно усетих как жената слезе от пейката и също легна в дъното на лодката, до мен. Това трябваше да се очаква – пейката беше тясна и неудобна. Тя дълго размахва ръце, докато подреди, както трябва, одеялата. Краищата им паднаха върху мен и почувствавах, че дясната ми страна се затопля още повече. Най-последно тя притихна. Дишането ѝ стана равномерно, чувах го близо до ухото си, дори усетих топлината му.

– Спите ли?

Не знаех да отговоря ли, или не. Най-последно отвърнах глухо:

– Не.

– Студено, нали?

– Да.

– Завиждам на Барона.

– Той може да спи навсякъде – казах аз.

Тя издърпа одеялата нагоре и покри брадичката си.

– Кажете нещо.

– Какво?

– Нещо за себе си.

– Какво да кажа?

– Непрекъснато ли сте в морето?

– Почти.

– Защо не попитате какво правех там?

– Къде?

– В селото.

– Какво ме интересува.

– Не сте много учтив... Имате интелигентен вид, а се държите като грубиян. Така ли разговаряте винаги?

– Така си говоря.

– Понякога може да се говори другояче.

– Ни сме рибари – така говорим.

– Все пак не сте като другите рибари.

– Какви са те?

– Откровено казано – бият ви по учтивост.

– Да сложим точка.

– Защо пък точка?... Като сте ме взели веднъж на лодката, можете да се държите и по-прилично.

– Да сложим точка! Вижте каква мъгла ни е нападнала.

– На човек му става обидно!...

– Не разбирам с какво съм ви засегнал.

– Не разбирате!... И аз не разбирам защо трябваше да отстъпите всичките си одеяла на мен, да мръзнете и въпреки това да ме обиждате.

– Въобразявате си.

– Навярно ме считате за кокона.

– Ами!

– При това не сте искрен... И после... Не мислете, че само вие се трудите. Всеки се мъчи, блъска си главата над нещо, а вие злобеете.

– Така ви се струва.

– Не съм кокона, разбирате ли?

– Не съм казал това.

– Казвате го с държането си.

– Добре. Да говорим откровено. Вие лично как си блъскате главата?

– Аз съм архитект.

– Това не ми говори нищо.

– Жалък сте – уморено рече тя. – Нали затова съм дошла тук. Старая се да създам нещо.

Засмях се:

– Ако проектът за ресторанта в селото е ваш, знайте го от мен – в съвета му се подиграват.

– Ако днес му се подиграват, утре ще млъкнат! Красивото не се разбира отведнъж.

– Разкрасявайте го! – кипнах аз. – Труфете го и го цапайте, превърнете крайбрежието на Пловдивски панаир!

– Ние знаем в какво да го превърнем. Нима ви харесват всички тези уродливи рибарски хижи, набучкани все по най-живописните места?

– Така са знаели, така са строили хората! Няма да спят на земята, я!

– Тези кошмари трябва да се съборят. Ще построим хижи по наши проекти. Работя по един такъв проект.

– Събаряйте! Това чакаме от вас.

– Ще бъде красиво, как не го разбирате! Няма да си представя какви кадърни хора имаме.

– Разбрах... Жалко за морето!

Никога не съм допуснал, че ще ми се случи да лежа до такава жена и да говоря за строителството. Тази скучна и нахална очиларка не заслужава друго, освен да ѝ обърна гръб. Загънах се и се укротих. Може би се лъжех, но сякаш усещах нейната топлина през завивките и все пак си помислих, че друго си е, когато хората спят един до друг.

– Спите ли? – запита спокойно тя.

– И таз добра! Така лесно ли се спи до жена като вас?

– Понякога се налага.

– Но не е лесно.

– Приятно нещо е иронията. Сега ми харесвате... Все пак няма ли да кажете нещо за себе си?

– Какво да ви кажа?

– Завиждам ви, че можете да скитате из морето по това време на годината. Сега е интересно от лятото. Ако бях мъж, щях да правя същото... Опитайте се да кажете нещо, което подобава на тази авантюра.

– Охоо!... И веднага да ми заявите, че денонощно си блъскате главата за родината?

– Така си е – усмихна се тя. – За мен работата е и дълг, и удоволствие. Вярвайте!... Защо да ви лъжа? Кариера ли ще правя пред вас?... Ние сме от това поколение, за което често пъти не се изразяват ласкаво. Но не винаги имат право. Ние работим, мислим...

– За родината.

– За родината.

– И за социализма.

– Дори за него.

Тя каза това без ирония. После добави:

– Чувствувам нужда да говоря. Обещавам ви, че няма да бърбля повече на обществени теми.

– Дано!... Смешно е тъкмо сега.

– Когато искате, говорите интелигентно. Барона ми прошепна нещо за вас и знам, че не сте такъв, за какъвто се представяте.

– Сега и аз трябва да започна с комплиментите.

– Обичате ли морето?

– Може и да го обичам. Нямам време да мисля за това.

– Непрекъснато ли сте в лодката?

– А как искате? Рибата няма да дойде направо у дома...

– Където са жена ви, децата ви... Така ли?

– Вие казахте нещо за тия, които са на суша, нали?

Тя се притаи.

– Заспахте ли? – запитах тихо аз.

– Интересно е в тази лодка – унесено продума тя. – Въжета мачти, кормило... Това вълнува. Тази самота и тази вълна също вълнуват. Карат те да забравиш света, миналото, да не мислиш за бъдещето и да остане само настоящето. Мнозина биха ни завидели.

Барона внезапно запя. Стреснахме се.

– Какво е това? – прошепна в ухото ми тя.

Приближих устата си до ухото ѝ и също прошепнах:

– Барона пее.

Тя приближи главата си:

– Насън ли?

Отново долепих уста до ухото ѝ и отново прошепнах:

– Да. Влюбен е в певицата на един ресторант.

– Чудно!

Когато обърна за трети път глава към мен, устните ми докоснаха лицето ѝ. Постоях известно време тъй, но смелостта ми се изпари и се отдръпнах. Малко по-късно почувствувах как ръката ѝ се раздвижи и как се пъкна под завивката. Като намери моята, погали я нежно и я обхвана.

– Ще спим ли?

Гласът ми едва успя да излезе през стиснатото гърло:

– Ще спим.

* * *

Полъхна слаб западен вятър и залюля мъртвата завеса на мъглата. Слаба слънчева светлина проникна до нас и изведнъж се намерихме в дъното на огромен каньон. Гларусите, които се виеха високо над главите ни, приличаха на орли. След малко се откриха и сивите коридори на морето, леко набраздени от бриза, като улички с павеа. Взирах се през разределения оранжев пух и се стараех да разбера къде се намираме. Къде ли са ни отнесли тайнствените нощни течения на водите?

Архитектката продължаваше да спи. Над кубрика се показва облото лице на Барона. Едното му око бе затворено – по всяка вероятност той ми смигаше многозначително и питаше: „Тарикат, какво стана снощи?“ Върху дясната му буза се очертаваше контурът

на гаечния ключ. Докато е сънувал певицата, непрекъснато е спал върху ключа. Дадох му знак да пали машината. Моторът заработи и тялото на лодката потрепера. Нашата пасажерка отвори очи. Като ме видя, отново зави глава. Едва ли ще се намери жена, готова да покаже лицето си без очила, и то след такъв мизерен сън.

Седнах зад руля. Потеглихме.

– Какво гледаш? – запита ме Барона.

– Не мога да разбера къде се намираме.

– Пред Свети Никола сме, не виждаш ли?

Да. Срещу нас едва-едва се очертаваше къщичката на моряшкия пост. Бяхме на една линия със селото, все още забулено от мъглата. Завих леко вдясно и подкарах с пълен напред. Предстоеше ни девет мили път.

Отстъпих руля на помощника си.

Нейните ръце бяха излезли изпод одеялата и опипваха пейката. Събудените зайчета посрещаха деня с игра. Притичах, взех очилата от пейката и ги ги дадох на зайчетата.

Влизахме в светли зали и отново потъвахме в тъмнина. Прекосяхахме лабиринти, минавахме под сводове, откривахме розови попътни коридори и все по-често над главите ни се появяваха сини небесни островчета – наредени като архипелази. Най-после се втурнахме в простора и почувствахме не само чистата светлина на слънцето, но и топлината му. Бордовете на лодката съхнеха.

Когато минахме край железните стени на параходите и особено като пристигнахме на кея, денят бе съвсем бистър. Чайките лудееха. Басейнът на пристанището им се струваше като казан с рибя чорба. Жената стоеше изправена в лодката, с вчесана коса. Тя наблюдаваше играта на птиците и от време на време поглеждаше часовничето си. До краката ѝ лежеше куфарчето. Палтото ѝ беше измачкано.

Вдигнах куфарчето и се прехвърлихме на кея. Тръгнахме към града един до друг. Тя пхна ръката си в моята. Стори ми се, че вървим в чуждо пристанище, където никой не ни познава и всички говорят на някакъв чужд език.

– Да пием кафе – предложих аз. – Това е сладкарница.

– Да проверим първо за самолет – отвърна тя. – Щом взема билет, целият ден ще бъде наш. Предпочитам да тръгна следобед.

– Едно кафе ще ни дойде добре.

– Да осигурим първо билета – настоя тя.

А служителката от гишетото на ТАБСО каза:

– За следобед всичко е продадено. Има едно място за **сега**. Колата за летището тръгва след минута.

Тя плати билета и бързо влезе в автобуса. През стъклото едва успях да видя лицето ѝ. То се усмихваше. Колата потегли. Зайчетата ми махаха за сбогом. След това изчезнаха. Утрото стана обикновено. Хората заговориха на български.

Тръгнах към магазина за авточасти. Измъкнах бележника си и намерих страничката, на която пишеше: „Да купя – един ремък, четири свещи за мотора и една крушка за мачтовата лампа.“

Вече два пъти ме предупреждаваха, че светлините ми не са в ред и че това е в разрез с морския правилник.